

POSUDEK ŠKOLITELE

Jméno disertanta:	Mgr. Ondřej Šmat
Téma práce:	Sousedská práva a jejich ochrana v teorii a praxi v českém právu v kontextu vybraných právních úprav
Rozsah práce:	208 stran vlastního textu; 550.141 znaků, tj. 305,63 normostran (dle prohlášení autora)
Datum odevzdání práce:	26. 03. 2024 (el. podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Problematika sousedských práv a jejich ochrany je samozřejmě problematikou do jisté míry tradiční, již se pozornost věnuje takřka kontinuálně. Aktuálnost tématu ovšem vystupuje v současnosti na základě dvou faktorů, které lze považovat do jisté míry za nové. Tím prvním je skutečnost nedávné rekonstrukce soukromého práva, která na rozdíl od dřívější úpravy akcentuje výchozí paradigmaty svobody jednotlivce a jeho odpovědnosti za vlastní činy, což je třeba reflektovat v dílčích oblastech soukromoprávní úpravy, kde úprava sousedských práv je nepochybně jednou z těchto oblastí. Druhým faktorem, který podtrhuje aktuálnost tématu, je skutečnost, že v současné době jsme svědky neustálého zahušťování výstavby na pozemcích, ať už ve vlastnictví jednotlivců či ve vlastnictví státu. Tento dynamický vývoj, dále akcentovaný oblibou vlastnického bydlení, samozřejmě přináší daleko více, než dříve, nové jevy také v případě sousedských vztahů, resp. mezilidských vztahů vůbec. Stačí zmínit například měnící se charakter vesnic, zejména v příměstských oblastech větších měst, kdy dřívější charakter bydlení s častým drobným chovem hospodářského zvířectva (a s ním spojenými typickými imisemi) ustupuje čistě rezidenčnímu bydlení, s vyššími nároky na jeho relaxační složku apod. Tak vznikají nové „třetí plochy,“ na které musí současná právní úprava a judikatura reagovat.

Hodnocení školitele: Vymezení tématu disertace lze považovat nejen za aktuální, nýbrž také za velmi ambiciózní, zejména vzhledem k tomu, že v daném tématu se musí protnout jak jeho doktrinární, tak i praktické aspekty. Zpracování disertantem zvoleného tématu je schopno osvědčit, zda má předpoklady k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Hodnocení náročnosti tématu na celkové zpracování musí vycházet ze základních rysů práce. Prvním charakteristickým rysem práce, který je třeba v této souvislosti s tématem zmínit, je poměrně úzké vymezení tématu (ve vztahu k celému oboru se jedná o jeho dílčí výseč, resp. o dílčí výseč v rámci úpravy absolutních majetkových práv). Toto úzké vymezení je faktorem, který nepochybně zvyšuje náročnost tématu na jeho zpracování. Autor musí prokázat jednak detailní znalost zkoumané problematiky, jednak musí být schopen ji zasadit do širšího rámce úpravy věcných práv. Disertant avizuje již v názvu práce její komparační rozměr. To je nepochybně druhý zásadní faktor, který zvyšuje náročnost na (úspěšné) zpracování.

Rovněž je třeba uvést, že úspěšné zpracování tohoto tématu si nelze představit bez náležité práce s judikaturou, která více, než v jiných dílčích oblastech, musí abstraktní právní normy při aplikaci na jednotlivé případy důsledně konkretizovat.

Metodologii práce uchazeč přehledně uvádí na s. 11. Považuji za nadbytečné jeho postup v posudku znovu reprodukovat, konstatuji však, že disertant metodologii práce promyslel, jeho metodologický postup je zvolen adekvátně cíli práce a že je rovněž schopen s touto metodologií

čtenáře přiměřeným způsobem obeznámit. Obecně lze konstatovat, že hodlá použít standardních právně-hermeneutických metod, včetně komparační metody.

Hodnocení školitele: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání znalostí judikatury z dané specifické oblasti, při čemž lze čerpat ze všech typů literatury české i zahraniční, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Systematické a formální členění práce

Systematické členění práce je plně hlavním cíli práce (srov. dále). Vedle úvodu (za nímž následuje také samostatná partie o cílech a metodologii práce) a závěru je text strukturován do pěti kapitol.

V kapitole první je pojednáno o nejstarší historii ochrany sousedských práv až do středověku, v navazující kapitole druhé pak o novodobém vývoji (tj. od ABGB až do OZ 1964). Třetí kapitola v obecnosti otevírá téžiště práce (současný stav problematiky), které se před čtenářem v plném rozsahu otevírá v kapitole čtvrté (jednotlivá omezení vlastnického práva v duchu ochrany sousedských práv). V kapitole páté je koncentrována komparace se zahraničními právními úpravami, konkrétně s rakouskou, francouzskou a britskou. Text je ukončen standardně pojatým závěrem.

Kromě této celkové systematiky práce je třeba zmínit také dělení jednotlivých kapitol na menší celky. I zde autor zachovává koncepční postup od obecného k dílčímu, či od staršího k novějšímu, při čemž zvolené dílčí členění jednotlivých kapitol je co do podrobnosti adekvátní.

Rozbor systematiky potvrzuje schopnost disertant dodržet zvolenou metodologii a aplikovat ji na celý rozsah práce. Autor totiž důsledně postupuje od staršího k novějšímu a zároveň od obecného k dílčímu, což platí jak pro hlavní strukturu práce, tak i pro členění jednotlivých kapitol na menší celky. Pro úplnost je třeba dodat, že také členění kapitol na dílčí celky je přehledné a není zbytečně překombinované.

Formální členění práce do kapitol a dílčích podkapitol plně odpovídá zvolené systematice práce, což platí i o dílčím členění podkapitol na další vnořené úrovně textu. Vzhledem k tomu, že systematika práce je zvolena vhodně a je rovněž vhodně reflektována na formální úrovni, není třeba se v posudku formálním členěním zabývat do detailů.

Hodnocení školitele: Lze konstatovat, že systematika práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod. Lze konstatovat, že zvolené systematické a v návaznosti na to pak formální členění práce je přehledné a že nebyl opomenut žádný důležitý aspekt dané problematiky. Zvolená systematika a v návaznosti na ni též formální členění práce dokládají, že disertant je schopen systematického a koncepčního přístupu ke zkoumané problematice.

4. Vyjádření k práci

Autor si klade hlavní výzkumné otázky, a to: „*Je současná česká právní úprava ochrany sousedských práv srovnatelná s vyspělými evropskými státy?*“ a „*Je naše současná úprava ochrany sousedských práv efektivní v hájení sousedských práv?*“ Jak již uvedeno výše, je k jejich zodpovězení stanoven vhodný metodologický postup. Práce zaujme především aktuálností tématu a dále hloubkou zpracování, a to především české právní úpravy. O podrobnosti zpracování tématu ostatně svědčí i poznámkový aparát, který čítá celkem 911 poznámek pod čarou, což je i při větším rozsahu práce jistě nadstandardní počet (ve srovnání s podobnými pracemi tohoto druhu).

Kladně lze hodnotit, že disertant byl schopen identifikovat nejen četná neuralgická místa současné právní úpravy i jejich původ, ať už z důvodu nedokonatlé převzetí (především

rakouské) zahraniční úpravy či nedostatečnou reflexi v procesním právu. Ostatně, právě skutečnost, že autor nerezignoval také na procesní aspekty dané problematiky, je jistě dalším kladem práce.

Pozornost je třeba věnovat komparaci se zahraničními právními úpravami provedenou v kapitole páté. Disertant se zaměřil na tři vybrané zahraniční právní úpravy (Rakousko, Francie, Velká Británie), s nimiž komparoval. V rámci této komparace postupoval ohledně každé z úprav důsledně metodologicky shodně, vždy na konci dílčí podkapitoly zařazuje samotné zhodnocení provedené komparace. Autor pracuje rovněž se zahraniční judikaturou, což je znakem větší hloubky komparace. Zvládnutí komparační metody tak jistě zaslouží kladné hodnocení. Komparace je ostatně indikována přímo v názvu práce, což vzbudzuje ve čtenáři očekávání, že předložená práce bude zaměřena především komparačním směrem. Zároveň to ovšem autora vystavuje riziku, že musí čtenáře přesvědčit o tom, že komparační metoda byla v jeho práci skutečně vůdčí. Zde lze ovšem jako určitou výtku podotknout, že to se v tomto případě disertantovi nepodařilo, neboť samotná komparace čítá (pouhou) cca 1/5 celé práce.

Práce je podjazykové, statistické a formální stránce na standardní úrovni. Z formálních výtek lze uvést především, že seznam zkratk je vhodné seřadit abecedně. Přehlednosti seznamu použité literatury by prospělo, pokud by literatura zahraniční byla vyčleněna zvláště.

Lze tedy uzavřít, že autor předložil zdařilou práci, která vyniká především z hlediska hloubky a komplexnosti zpracování zvoleného tématu a která je důsledně vedena podle předem definovaných metodologických postupů, zejména pokud jde o zvládnutí systematiky práce a komparační metody. V práci se rovněž pozitivně odráží dřívější publikační činnost autora a zkušenosti, které při ní získal. Práce je tak dokladem disertantova detailní znalosti sousedských práv, včetně vybraných zahraničních úprav i jeho schopnosti je uceleně a metodologicky uspořádaně sdělit čtenáři.

Na základě uvedeného práci k obhajobě d o p o r u ě j i.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce (srov. již výše) autor splnil. Výzkumné otázky položené v úvodu práce byly v závěru zodpovězeny řádně a pro disertantovy závěry lze nalézt oporu v textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autor při zpracování tématu postupoval samostatně. Automatická kontrola shod provedená systémem Theses.cz generuje dokument čítající 5.321 stran, představující 87 dokumentů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost 7 %. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 1 %. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument v rámci časové dotace pro posouzení práce prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 55 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 8 %. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 1 % (jeden zdroj) a méně než 1 % (všechny ostatní zdroje). Také v tomto

	případě platí, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné Na základě těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by uchazeč nepostupoval při tvorbě práce <i>lege artis</i>.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je zdařilá, podrobnosti již výše.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje se zdroji řádně a na citovanou literaturu průběžně odkazuje. K obsáhlosti poznámkového aparátu srov. již výše. Seznam zdrojů je přehledný (drobná výtka ohledně cizojazyčných zdrojů již výše). Vyplývá z něj, že autor pracoval s více jak 80 zdroji, z toho jich je více jak 30 zahraničních. Vzhledem k úzkému vymezení tématu je počet zdrojů pro dané téma zcela dostačující pro práce tohoto druhu. Rovněž je bohatá práce s judikaturou (109 judikátů českých soudů a 18 zahraničních). Práce s judikaturou je nadstandardní. Úroveň práce se zdroji je na nadstandardní úrovni (srov. již výše ohledně poznámkového aparátu).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu disertační práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavům na práce tohoto druhu, k podrobnosti zpracování srov. již výše. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал více než dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů je pravděpodobně vyšší než na průměrné normostraně. Součástí práce nejsou grafy ani tabulky, což je vzhledem k tématu pochopitelné. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je na standardní úrovni, odpovídající požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Již výše v textu a dále:

1) Disertant v rámci komparace s common law akcentuje především právo Anglie a Walesu, a to při vědomí vnitřní diferenciaci britského práva, zejména pokud jde o odlišný systém práva skotského. To školiteli evokuje rozhovor s již zesnulou královnou Alžbětou II., v němž konstatovala, že ráda dlí na skotském Balmorale „as there is no trespass rule“, což jí umožňovalo vydávat se na procházky po okolí. V rámci obhajoby by autor mohl stručně referovat o tzv. „trespass rule“ na straně jedné a na straně druhé o „freedom (right to) roam“ v Anglii a Walesu a ve Skotsku.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práce prokazuje, že disertant je schopen a připraven k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo k samostatné teoretické činnosti. Z tohoto důvodu práci d o p o r u č u j i k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	---

V Praze dne 17. 5. 2024

---

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
školitel